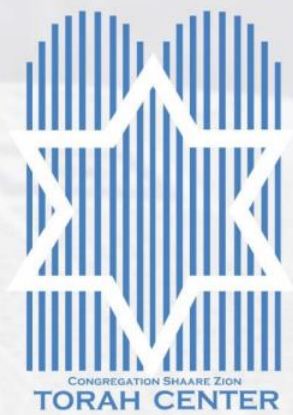

SHABBAT LEM'ASEH

MAKING SHABBAT PRACTICAL

HABRUTA NIGHT

SHAARE ZION

לזכות עם ישראל

Gemara:

כלל גדול פרק שביעי שבת

וידעו את מלכאסא היא ובכלל כל היא :
 ובי הוא. דליף לנתן פקדא הוריק
 (10) דברים הדברים אל הדברים
 למלכאסא : ויפוק אפיה. או
 וזכה או טרר או מרקד הכו חדל
 תפוק מתייהו חדל ויתני קר דרבי
 תפוק למעוה חרמי מנח ומרמי מנח
 למלכאסא ולמכסל מלכאסא וימי מלכא
 ויחיה חדל דלח כפלי חס : מימי
 חדל ופני מימי אפיה נכח : ולי
 שני : ולא יכדור. פקדא פקדא מתי
 תלמך ברשא מנח טרר והדר מנח
 ולי יכדור : ופחור. פקדא פקדא מתי
 ובי פחור דאפיה ופחור ולי בים.
 ולי אל מלכאסא היא ביון ולמתי
 ולמתי ויחיה מלכאסא : פחות פכשישור.
 פחות מברגרות : וי פחור דאפיה
 פחות פכשישור. ולי דחויב מלכא
 ליכא פכשישור מתיכא ויכא דקיתא
 לן פח פכשישור פקדא פחור פקדא
 מלכאסא דחויב (11) ולי ולי פקדא
 סדר למלכאסא : פקדא. פקדא
 פכשישור כעין פקדא פחור פכשישור
 וקלר מלכאסא ופני מלכאסא פכשישור
 ולי והטורר ו קטועה נון קטועה
 מלכאסא ויחיה מלכאסא והטועה
 מתי פחור פקדא מלכאסא ויכדור
 דרך ולי פקדא והטועה מלכאסא :
 פכדא פכדא. פכדא. פכדא
 ולי דל דל דל דל דל דל דל דל
 ולי דל דל דל דל דל דל דל דל
 מלכאסא ויחיה מלכאסא ויכדור
 מלכאסא ויחיה מלכאסא ויכדור
 מלכאסא ויחיה מלכאסא ויכדור

בראבא: "ת' הו' לפניו מיני אוכלין בורר ואוכל בורר ומעיה ולא יבורר ולא בורר חייב חטאת מאי קאמר אומר ר' ה' קאמר בורר ואוכל לבו ביום ובורר ומעיה לבו ביום ולמחר לא יבורר ואם בירר חייב חטאת. מתקף לה רב חסדא וכי מותר לאפות לבו ביום וכי מותר לבשל לבו ביום אלא אמר רב חסדא בורר ואוכל פחות מבשעור בורר ומעיה פחות מבשעור ובשעור לא יבורר ואם בירר חייב חטאת. מתקף לה רב יוסף וכי מותר לאפות פחות מבשעור אלא אמר רב יוסף *בורר ואוכל בירר בורר ומעיה ביד בקטן ובמסור לא יבורר ואם בירר פטור לא יבורר ובחפה ובכבדה לא יבורר ואם בירר חייב חטאת. מתקף לה רב המנא מדי קנן ותמחוי קתיי אלא אמר רב המנא *בורר ואוכל אוכל מתוך הפסולת בורר ומעיה אוכל מתוך הפסולת *פטורא מתוך אוכל לא יבורר ואם בירר חייב חטאת. מתקף לה אביי מדי אוכל מתוך פסולת קתיי אלא אמר אביי *בורר ואוכל לאלתר ובורר ומעיה לאלתר ולבו ביום לא יבורר ואם בירר נעשה כבורר לאתר וחייב חטאת אמרה רבנן קמה דרבא אמר להו *שפד אמר נחמי. "הו' לפניו שני" מיני אוכלין ובידר ואכל ובידר ורעהי רב אשי מתני פטור רבי ירמיה מדיפתי מתני חייב רב אשי מתני פטור דרבי תני חייב לא קשיא לה בקטן ותמחוי הא כנפה וכבדה. כי אתא רב דימי

עד.

עין בשפמ
גר בצודה

כח א ב ח י פתח חל
 שפת הלל יז שח
 לחן סה טו"ע חית
 חתן טז טעף ח
 כ ג ד ח"י טס הלל י
 טו"ע טז טעף ד
 כח ד ח"י טס הלל י
 טו"ע טז טעף ח ב
 כב ה ח"י טס הלל י
 טו"ע טז טעף ג
 כג ו ח"י טס טו"ע טס
 טעף ה

בורר וּבִרְיָהּ, פִּי לִנְקוּת אֶתְרֵם:
וְכִי מוֹרֵה אֲדֹמֹת סִימֹת
מִשְׁעִיבֵי, וְהַמְקִיר מִלֵּד דְּמֹסוֹת
מִכְשִׁיעוֹר הוּא דִקֵּךְ אִמְלֵה:
מִתְקִיר חֵד הַר הַמְּעֻנָּה מִיֵּד
קֵטֶן וְתוֹמָיו מִתְנִי. פִּי:
הַקּוֹנֵט דִּהֵּן קוֹן מִלֵּי לְמִשְׁכֵּן מִיֵּד
וְכֹסֶף וְכֹסֶרָה קִמְי וְקֹסֶה לִּיֵּד מִשֵּׁה
מִשְׁמֵד דִּר הַמְּעֻנָּה לְדִידֵי נִיז מִחֵל
לִיֵּד (אֲנֹל) מִתּוֹן סִפְלֹת מִשֵּׁה וְעוֹד
מִשְׁמֵדן פִּירֵךְ קִינְוֹטֵרֵם וְהַמְּעֻנָּה חֵיב
הַיֵּיטִי קִי דִהֵלֵךְ אֲדֹמֹת וְכֹסֶרָה
וְהִיטֵי וְהִיטֵי מִשֵּׁה מִשֵּׁה דִּי נִפֵּס
וְכֹסֶרָה קִמְי וְכֹסֶרָה לְרִבְטוֹ יִתְקֵן
דִּינִיק מִקְטֵן וְתוֹמָיו פִּירֵךְ וְהִיטֵי
פִירֵךְ קֵטֶן וְתוֹמָיו קִמְי פִּירֵךְ נִגְמֹת
לְפִרְשֵׁי דִינִי מִיֵּד דִּכֵּד מוֹשֵׁר
וְנִפֵּס וְכֹסֶרָה חֵיב טוֹמֵל לֵה הֵיטֵי
לְפִירֵשֵׁי מִשְׁמֵד קֵטֶן וְתוֹמָיו דְּמֹסוֹת
אֲנֹל אֲסוֹר: **בורר** וְאֲנֹל אֲנֹל
מִשְׁמֵדן סִימֹת. מִשְׁמֵדן לְחֹלֵל מִתּוֹן
מִשְׁמֵדן אִין דִּקֵּךְ מִשְׁמֵדן כֵּךְ וְקֹסֶה
דִּינִיטֵם פִּירֵךְ מוֹלִין (לִקְוֵן קֹלֵה). אֲמִרֵי

[illegible]

מסורת הש"ס
עם תוספות

(א) (נדרים נד: וש"ס ב"ר)
 טעם הקרי ללכ"י נחמדי
 וש"ס סוסי' בביטין נד:
 (ב) לקמן עמוד ב, (ג) שם
 (ד) שם ע"ב.

הנהות הב"ח

(ח) תוֹשֵׁב דָּוָה אֵלֶיךָ
וְיָשִׁיב לָהּ וְהָאֵל לֹא
תִּשְׁבֵּב יָדֶיךָ לְקַחֵן בָּהּ
הַזֶּה דָּף ט וְיִשְׁמַח לְשֵׁל
כִּי כֵּן [פ]: (צ) וְיָהּ
טוֹר וְיָ טִרְטָט שֶׁל טוֹר
נִשְׁלֵל אֹכֵל וְיִנְיָח
קִשְׁלֵחַ:

גליון הש"ס

תוס' ר"ה מע"ג וכו'
 וס' שהם לעשרי
 בב"ל מוסר, ע"י נתקן
 דף פה ע"ג נרס"י ד"ה
 סיכס (פ)

הַלְבוֹת שַׁבָּת סִימָן שִׁימָ

שיט דיין הבורר בשפּת, ובו י"ז סעיפים:

א *הבורר אכל מתוך פסלת, או שהיו לפניו שני מיני אכלים *ובורר מין ממין אחר, א שבת ע"ד וסופים
משנה ברורה פסוק ח

הַהַ 'בורר' הוא אחד מל"ט אבות מלאכות של שבת, ונחשבין עליה בסיבן חטאת בשוגג ומיתה במויד כמו על שאר מלאכות. וכעתונתונו הדיקים, הדיקה אנשים ונשליין באסור בורר. ועל-כן אראה לבאר אותה בעצור השם בכל פרטיה. ואקדים לזה הסימן הקדומה קצרה. וזה: אין חל אסור בורר מן התורה כי אם באסור משליש אפנים, שאז דרך ברייה הוא בין בחלי (א) אם בורר פסלת מן האכל, אפלו בורר כינו ורצתה לאכל מיד (ב) גסיבן מטיב, ברייה בחלי לבקר הפסלת מן האכל. (ג) אם הוא בורר בקלי שדנך לבקר פה, גיון גנפה וקברה. מטיב אפלו הוא בורר האכל מן הפסלת ורצתה לאכל מיד, שכן דרך הבורר בכלי, פעמים הוא בורר האכל מן

שער הציפון (ב) הינו לרב הפוסקים, וכמו שבארתי קבאור הלכה:

הַלְבוֹת שַׁבַּת סִימָן שִׁמּוֹ

278 בְּאֵר הַגּוֹלָה

(6) (א) בַּנֶּפֶשׁ וּבִכְבֹּדָה חַיִּב, (ב) *בְּקִנְיֹן וּבְתַמְחֵי פֶטֶר אָבֶל אֲסוּר, (ג) וְאִם בָּרַר בְּקִידוֹ *מִדֵּי לְאָכֹל (ג) לְאַלְתֵּר, מִתֵּר: הַגָּה (ד) *וְכָל מֵה שְׁבוּר (ה) לְצַרֵּף אוֹתָהּ סְעוּדָה שְׁמֻסָּב בָּהּ מִדֵּי מִקְדֵּי לְאַלְתֵּר (הַמְבִיד פֶּרֶק ח וְר"י גִּי' ב' ח"ת רבי' יוסף וטור ור"א ש"י), (ו) וְאֶפְסוֹ אַחֲרֵים אוֹכְלִים עֲמֹל שָׂרִי (חֲסוּפּוֹת פֶּרֶק כָּלִל גְּדוּל), וְלִבֵּן מִתֵּר (ז) לְכִדֵּי (ג) הַיֵּדֶק *שְׁקוּדִין שְׁלֹאטִין (ח) *מִן הַעֲלִין הַמַּעֲפִשִּׁין שְׁבוּ, כֹּל מֵה שְׁצִירָה לְאָכֹל בְּאוֹתָהּ סְעוּדָה (בִּתְיֹסֵף סִימָן שֵׁא): בִּי הַבּוֹרֵר (ט) אָכֹל מִתּוֹךְ הַפֶּסֶלֶת בְּקִידוֹ לְהַנִּיחוֹ אֶפְסוֹ לְבוֹ בְּיוֹם, (י) נַעֲשֶׂה כְבוֹרֵר לְאוֹצֵר (יב) וְחַיִּב: גִּי *הֵיוּ לִפְנֵי *שְׁנֵי מִינֵי אֲכָלִים מַעֲרִבִים, בּוֹרֵר אֶחָד מֵאֲחָד

ב' תרס"ח, וכן נקביו
נקבו חננאל ורחמ"ם
שם ג' שם ארימא
ראשי ד' רמ"ם שם

One of the 39 forbidden labors of Shabbat is the melacha of borer, selecting. This means it is forbidden to select an undesired item from a mixture of different items. For example, if there is a mixture of good and bad grapes, it is an act of borer to select the bad grapes out of the mixture. This is known as removing פסולת, unsuitable, from ochel, desirable. Selecting and sorting out are permitted if the following three conditions are fulfilled;

- 1- The wanted items are taken from the unwanted items.
- 2- The selection is done by hand not with an implement which assists in the selection.
- 3- The selection is done shortly before the items are to be used during the meal or shortly before the meal commences.

Once these three conditions are met, it is permitted. This is because Halacha recognizes this as an “act of eating” not as an act of “selecting” to improve and clear the obscured mixture of items.

By Popular Demand: After the silverware is washed and laid in a pile following the Shabbat meal, may one select the forks, knives, and spoons and place them in their designated compartments or does this constitute a prohibition of selecting?

Answer: In the [previous Halachot](#), we have discussed the forbidden work of selecting on Shabbat. We have mentioned that one may only select on Shabbat when three conditions are met: One must select by hand and not with the use of a utensil (such as a strainer), one must select the food from the waste and not the opposite, and

לשאלת רבים: בסיום הסעודה בשבת, כאשר מדיחים את הכלים, וכולם מונחים יחד בערימה, האם מותר לברור את המזלגות, ולהניחם לבדם בתא מיוחד, וכן את הסכינים והכפות, או שיש בזה איסור משום בורר?

תשובה: [בהלכות הקודמות](#) דיברנו בענין מלאכת "בורר" האסורה בשבת. והזכרנו, שאין היתר לברור בשבת, אלא בשלשה תנאים: שיברור בידו ולא על ידי כלי (כגון מסננת), ושיברור את האוכל מן הפסולת, ולא להיפך. ושיברור על מנת לאכול לאלתר (כלומר, מיד, ולא לאחר זמן).

one must do so in order to eat the food immediately (and not to leave it for a later time).

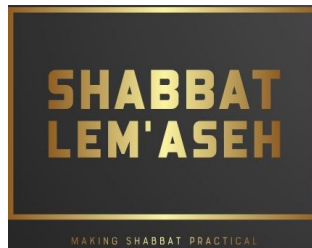
Regarding our question, one may certainly not be lenient and sort the silverware just because one is selecting the “food” from the “waste”, i.e. selecting the specific silverware that one wants from the items that he does not want, for this cannot be considered selecting in order to eat “immediately”, as one intends to leave the utensils for use during the next meal.

Selecting Items that do not Grow from the Ground

We have mentioned in the past that according many Poskim, the prohibition of selecting only applies to things which grow from the ground, such as fruits, vegetables, and grain; however, cutlery utensils which do not grow from the ground are not included in this prohibition. Although we rule that halachically, one

ועתה לנדון השאלה: הנה בודאי שבברירת הסכ"ם זה מזה, לא שייך להקל מצד מה שיברור דוקא את "האוכל" מן "הפסולת", כלומר, דוקא את חלקי הסכ"ם שהוא חפץ בהם מתוך אותם שאינו חפץ בהם, משום שאין זה בורר על מנת לאכול "לאלתר", שהרי הוא מניח את הכלים עד לסעודה הבאה.

ברירה בדבר שאינו גידולי קרקע
והנה הזכרנו כבר בעבר, שלדעת הרבה פוסקים לא שייך דין ברירה בשבת, אלא ב"גידולי קרקע", כגון פירות או ירקות או תבואה, אבל כלי הסכ"ם שאינם גידולי קרקע, לא שייך בהם דין בורר. ואף שלהלכה אנו פוסקים שאין לברור בשבת, אפילו דבר שאינו גידולי קרקע, מכל מקום יש מקום לסברא זו לצרפה כצד להקל בנדון ברירת כלים בשבת.

should not select even items that do not grow from the ground, nevertheless, this opinion may be included as a reason for leniency regarding sorting silverware on Shabbat.

Selecting Regarding Two Items that are Equal in One's Eyes

Another important reasoning to be lenient which Maran Rabbeinu Ovadia Yosef zt"l quotes in his Responsa Yabia Omer is that since when one sorts silverware there is no "food" and "waste" present, for all the utensils are equal in one's eyes, it seems that the prohibition of selecting does not apply to such utensils.

The Bottom Line

Maran zt"l concludes by writing that it seems that those who customarily sort forks, knives, and spoons that were mixed together and place them in their designated compartments following the Shabbat meal do not transgress the

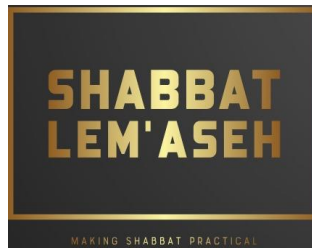
ברירה בדבר ששני המינים שווים בעיניו

עוד סברא גדולה להקל בנדון זה, כתב מרן רבינו זצ"ל בשו"ת יביע אומר, הואיל ובשעת המיון של חלקי הסכ"ס, אין כאן "אוכל" ו"פסולת", שהרי כל חלקי הסכ"ס שווים בעיני האדם, ולכן נראה שלא שייך איסור ברירה בכלים אלה.

הדין למעשה

ולמעשה כתב מרן הרב זצ"ל, שהנוהגים לברור סכינים כפות ומזלגות המעורבים יחד, לאחר סיום הסעודה בשבת, ומפרידים אותם ונותנים כל אחד מהם בתא המיוחד לו, נראה שאין בזה איסור בורר. וטוב יותר שאחר שטיפת כלים אלה, ינגב כל כלי הבא לידו בפני עצמו, ויניחנו בתא המיוחד לו, שבאופן כזה בודאי שלא שייך איסור "בורר".

prohibition of selecting on Shabbat. It is preferable though that after washing these utensils, one should dry each utensil that comes to his hands separately and afterwards place it in its designated compartment, for in this way, the prohibition of selecting certainly does not apply.

<p>מסורת הש"ס עם הוספות</p> <p>(א) מוסד דר. (ב) נוסח (ג) וס' (ד) מוסד נוסח</p>	<p>ואלו קשרים פרק חמשה עשר שבת</p> <p>למלאכה ולעבור עליה בעשה ול'ת תביא כוותיה (א) דרבי יוחנן יודיע שחל להיות בשבת</p>	<p>קיד:</p> <p>בתלש כדפירש נקוטרכס ולא דמי להא דלמור בפרק כלל גדול (א) הלי</p>	<p>עין משפט נר מצודה</p> <p>נ"א מ"י פ"ה מהלכות שבת הלכה כה:</p>
<p>מסורת הש"ס עם הוספות</p> <p>(א) [מס' פרק י"ד] (ב) [מס' פורים פ"ה ה"א] (ג) קט"ו (ד) שם (ה) ליל פ"ה (ו) קיד (ז) פ"ה ישיב ליל פ"ה ד"ה ט"ו חמ"ח (ח) חמ"ח י"ד (ט) [נ"ג] חמ"ח חמ"ח כל ד"ה ונמנה חמ"ח כ"ק נ"ג ד"ה דמחמ"ח</p>	<p>ואלו קשרים פרק חמשה עשר שבת</p> <p>כל כתבי הקדש מצייין אותן מפני הדיקה כר. לומר ר"ת דכולא הלי פירקא איירי כשנפלה דליקה נאיתו בית או נאיתו חצר דכיון שהאש שם ודאי נהול הוא ואי שריט ליה אחי לכתיי כדמפרש במנח"א אל נפלה דליקה בבית אחר מותר להליל הכל:</p>	<p>מותר בקניבת ירק. בשעת לאו חסורא דלורייתא הוא אלל דרננן והכא משום עגמת נפש שמתקן וליט אולל והרי קרוב לעיני שרי ודווקא מן המנחה ולמעלה שהוא שואף ומנפה לעת אכילה ואיכא עגמת נפש טפי: כיון דחיי דהוי קא מחרשי. מקדימין לפני המנחה דהשחל לאו עגמת נפש הוא: אמר ל'הו. לאינשי מימי: אתא איגרתא מבערבא כר. כי היכי דלקלו מיניה:</p>	<p>מסורת הש"ס עם הוספות</p> <p>(א) [מס' פרק י"ד] (ב) [מס' פורים פ"ה ה"א] (ג) קט"ו (ד) שם (ה) ליל פ"ה (ו) קיד (ז) פ"ה ישיב ליל פ"ה ד"ה ט"ו חמ"ח (ח) חמ"ח י"ד (ט) [נ"ג] חמ"ח חמ"ח כל ד"ה ונמנה חמ"ח כ"ק נ"ג ד"ה דמחמ"ח</p>
<p>הנהגות הגמ"א</p> <p>[א] גמ' מותר. נ"ל אמר: [ב] שם (ואמר רחב"א אר"י). חל"ת: [ג] שם נ"ל. נ"ל מותר ק' הוא נ"ל המחמ"ח ונ"ל (והמ"ח רמ"ח חל"ת מותר מרי"א סק"ד):</p>	<p>אליבא ריפיד ניתנו לקרות בהן כ"ע דא פליגי דמצייין. והשתא ספרים שלט מלילין דנחטו לקרות בהן משום עת לעשות לה' הפרו מותרין כדלמרינן בהניקין (ישן פ.): לא ניתנו לקרות בהן. פירש רש"י דהיינו רק שמעון ק' גמליאל דפליגי במתמנין כפ"ק דמגילה (דף ט:): דאף ספרים לא</p>	<p>מותר בקניבת ירק. (א) ואמר רבי חייא בר אבא אביר רבי יוחנן יום כיפורים שחל להיות בחול (א) מפצעין באנחים ומפרכסין ברימונים מן המנחה ולמעלה מפני עגמת נפש רבי רב יהודה מקובי כרבא דבי רבה גרדי קארי כיון דחזא דהוי קא מחרשי אביר לרו אהא איגרתא מבערבא משמיה דר' יוחנן דאסיר:</p>	<p>הדרן עלך ואלו קשרים</p> <p>כל כתבי הקדש. כגון תורה נביאים וכתובים ולא תימא תורה למד הוא דשרי למיטרכי ולאולי ולא שאר ספרים: מצייין אותן.</p> <p>הנהגות וציונים</p> <p>(א) חל"ת מ"י (ב) נ"ל צ"ל וכן מפצעין (כ"ה) מחמ"ח</p>

It was taught in a *baraita* in accordance with the opinion of Rabbi Yohanan: If Yom Kippur occurs on Shabbat, trimming vegetables is permitted. And Rabbi Hiyya bar Abba said that Rabbi Yohanan said: If Yom Kippur occurs on a weekday, one may crack nuts and remove pomegranate seeds from the late afternoon and onward, because doing so involves no actual labor and **due to anxiety**, i.e., if a person does not know that there is food prepared for when the fast ends, he suffers more during the final hours of the day (Rabbi Zeraḥia HaLevi). The Gemara relates: The members of Rav Yehuda's house would trim cabbage. The members of Rabba's house would scrub gourds. Once Rabba saw that they were doing this early, before the late afternoon, he said to them: A letter came from the West, i.e., from Eretz Yisrael, in the name of Rabbi Yohanan, saying that doing so is prohibited.

That being so, the question is if a peeler constitutes a specialized implement for selecting. (Note the act of peeling itself involves removing bad (peel) from good (fruit). This aspect is permitted because it's the only way to get to the good. However, the other conditions must be met. The question at hand is if a peeler is considered a specialized utensil.)

Question: Is one allowed to use a peeler on Shabbat for fruits and vegetables?

This question is a matter of dispute;

נשמת שבת קטז-פרי וירקות שאין בדרך לאוכלו עם קליפתו אסור דהוה ליה כבורר בכלי אבל לחתוך קליפתו בסכין רגיל מותר והטעם, שאסור לקלוף פרי בכלי המיוחד לקלוף ועל כן אסור לקלוף פירות עם פילער המיוחד משום שנחשב בורר בכלי המיוחד ולא דמי לסכין משום דסתם סכין מיועדת נמי לחתוך שאר מאכלים

Peeling fruits and vegetables whose peel is not generally eaten with the fruit is prohibited because the peeler is only used for peeling. Whereas a knife has other functions such as cutting food, it is not designed specifically to peel and separate, therefore it is permitted.

Others argue:

אגרות משה -שמותר להשתמש בזה, שנחשב רק כסכין חשוב

It is considered a more advanced knife.

In Addition, some say that since part of the fruit comes off with the peel, it is not veiwed as selecting one from the other, because he is taking both;

מחשבת סופר אות לז- שמצוי שאף חלק מהפרי יורד עם הקליפה

This additional leniency only applies if the peeler is one that removes both good and bad. Note that not all peelers have that effect. Some say that even this does not warrant leniency.

זכור ושמור (290) - ולא דמי לאוכל הנשאר על הקליפות של שאר פירות דזורקים הכל יחד ולכן אף האוכל שעליהם נקרא פסולת

Since people throw that peel away and they disregard the portion of food attached to it, it is considered pesolet.

The conclusion is that while one may rely on lenient opinions, it is worthy to be strict and avoid using a peeler for fruits whose peels are not eaten together with it.